

Kort om Rackstadmuseet

Rackstadmuseet drivs av en ideell förening, utan driftbidrag från vare sig stat eller kommun. Museet har en fast personal som består av en intendent (60%), en ekonomiansvarig (60%), en kontorist (100%), en vaktmästare (100%) samt en keramikansvarig (25%). Bemanning av butik, reception mm sköts uteslutande av ideellt arbetande. Deras arbetsinsats motsvarar ca 6 heltidstjänster, och museet är i hög grad beroende av de 60-70 personer som tillsammans står för denna arbetsinsats. Idén om ett Rackstadmuseum växte fram i slutet av 1980-talet och många av de eldsjälarna som såg till att museet kunde börja byggas i början av 1990-talet finns fortfarande bland de aktiva. Kärnan i museet är den konst som skapades kring sekelskiftet 1900 av konstnärerna i Rackenkolonin. Sedan museet öppnades 1993 har en permanent samling visats i museets första sal. Hängningen har varit konventionell med gemensam underkant eller mittlinje. Konstverken har hängt på betraktaren nivå och med exakta avstånd mellan varje verk. Inga större förändringar har gjorts under åren. Dåvarande intendenten var en utomordentligt skicklig guide och en uppskattad anordnare av utställningar. Det är utan tvekan han som satt normen för museets framtoning.

Variasjoner

När jag som intendent tackade ja till erbjudandet, från Konstfrämjandet i Värmland och Region Värmland, om att få visa utställningen Variasjoner hade jag ingen aning om vilka känslor detta skulle komma att väcka. Inte heller visste jag vilken personlig utveckling jag själv skulle komma att genomgå. Allt jag visste var att det projekt som låg bakom utställningen handlade om konst och genus, vilket jag fann mycket intressant.

Diskussionerna för och emot utställningen började redan innan utställningen var hängd och fortsatte sedan under hela utställningsperioden. Främst var det Katja Aglerts (Ot Aku) verk Empower som diskuterades. Några uppfattade det som mycket provocerande att Katja i arbetet med Empower plockade ned en hänging som man ansåg skulle vara permanent. Empower rörde, som någon uttryckte det, "vid museets själ".

När Katja Aglert första gången besökte museet frågade hon mig om jag kunde tänka mig att låta henne arbeta med museets samlingar. Hon ville visa samlingarna ur ett genusperspektiv och då i den sal där vi har vår "permanent" utställning med konst av Rackenkonstnärerna. En intressant idé som jag själv inte hade svårt att ta till mig, men som jag i ärlighetens namn bävade för med tanke på de ideella reaktioner. För mig var därför viktigt att Katjas projekt utfördes med stor respekt och att jag fick förankra idéerna hos de ideella redan innan jag slutgiltigt sa ja till Katja.

Jag hade när Katja kom med sitt förslag länge funderat på hur museet kunde bli en del av "Konst och genus"-projektet. Skulle vi ha en utställning som hette Variasjoner och som tar upp genusproblematik utan att museet i övrigt påverkades? För mig blev Katjas hängning av samlingarna lösningen. Den gav oss anledning att se samlingarna ur ett genusperspektiv, att diskutera varför vissa konstnärer prioriteras framför andra och att få möjlighet att genomskåda det genussystem som genomsyrar museet. Jag såg också stora poänger i att en ung konstnär, utan förutfattade meningar om vilka Rackenkolonins konstnärerna var och hur deras konst bör visas, gav oss möjligheten att se konsten på ett helt annat sätt. Eftersom en av de återkommande diskussionerna bland personal och ideella handlat om hur vi skall lyckas nå nya målgrupper såg jag även omhängningen som ett led i år strävan efter att nå en yngre publik.

Hur blev då reaktionerna? Sammanfattningsvis kan man säga så här: Så många spännande möten och diskussioner som utställningsprojektet Variasjoner i sin helhet lett till har jag inte upplevt förut under de två och ett halvt år jag arbetat på museet. Som nämnts har diskussionerna främst gällt Empower. Detta just för att Katja i sin konst rört vid något som upplevts som "heligt". Tyvärr har detta också medfört att hennes briljanta idéer inte alltid nått fram. Man har missat:

- att konstverken varit valda ur Rackstadmuseets idag existerande konstsamling

- att lika många konstverk av kvinnliga konstnärer som manliga har funnits representerade.
- att totala antalet verk varit baserat på det totala antalet verk av kvinnliga konstnärer i Rackstadmuseets samling i stort.

Man har också missat salongshängningsinspirationen och övergångarna mellan motivgrupper. Man har istället låtit tanken stanna vid att den permanenta samlingen var "förstörd" och "rörigt hängd". Trots att några starka röster har ställt sig negativa till att den permanenta salen används för något annat än Rackenkolonin kärtrupp (Fjaestad, Ahlgrensson, Lindström, Eriksson och Ander) har många emellertid tagit till sig budskapet eller åtminstone delar av det. Jag har många gånger också förvånats över öppenheten hos människor som jag befarat skulle ställa sig negativa till projektet. Katjas förklaringar under den informationsträff som anordnades två kvällar innan vernissagen bidrog givetvis till en ökad förståelse, liksom det föredrag som hölls för allmänheten när utställningen pågick. Jag tror givetvis inte att konsten i samlingarna blir bättre av att visas så här okonventionellt men Empower visar att god konst tål att användas på de mest skilda sätt. Om Michelangelos Adams skapelse inte förlorar i värde av att nyttjas som jeansreklam varför skulle då vår samling förlora i värde av att ingå i Empower? Och det här är, som Katja själv säger, bara ett sätt bland andra att visa en samling. Det är inte en ny norm för hur samlingen skall visas. Jag är övertygad om att utställningen öppnat upp för nya möjligheter och nya vågade projekt i framtiden.

Maud Forsberg

Arvika, Februari 2005